

Poselství Svatého otce Františka ke IV. Světovému dni modliteb za péči o stvoření

Drazí bratři a sestry,

při příležitosti tohoto Dne modliteb chci především poděkovat Pánu za dar společného domova a za všechny lidi dobré vůle, kteří se snaží jej chránit. Jsem vděčný i za mnohé projekty, zaměřené na podporu studia a ochranu ekosystémů, za úsilí vynaložené na rozvoj více udržitelného zemědělství a za odpovědnější přístup ke zdrojům obživy, za rozličné vzdělávací, duchovní a liturgické iniciativy, které do péče o stvoření zapojují tolik křesťanů na celém světě.

Musíme si přiznat, že jsme nedokázali odpovědně ochránit stvoření. Situace životního prostředí, ať na globální úrovni, nebo na mnoha konkrétních místech, se nedá považovat za uspokojivou. Z tohoto důvodu se jako nezbytná ukázala obnovená a zdravá relace mezi lidstvem a stvořením, jako i přesvědčení, že pouze autentický a celistvý pohled na člověka nám umožní lépe pojmut péči o naši planetu k prospěchu současné generace i generací budoucích, protože „neexistuje ekologie bez adekvátní antropologie“ (encyklika *Laudato si*, 118).

V tomto *Světovém dni modliteb za péči o stvoření*, který katolická církev po několik let slaví v jednotě s pravoslavnými bratřími a sestrami, ve spojení s dalšími církvemi a křesťanskými komunitami, chci zaměřit pozornost na otázku vody, tak prostého a drahocenného prvku, ke kterému se, bohužel, mnozí dostávají jen velmi obtížně nebo vůbec. Přesto „je přístup k pitné a nezávadné vodě podstatným, základním a všeobecným lidským právem, protože na něm závisí přežití, a je tedy podmínkou uplatňování ostatních lidských práv. Tento svět má velký sociální dluh vůči chudým, kteří nemají přístup k pitné vodě, čímž je jim upíráno právo na život zakořeněné v jejich nezcizitelné důstojnosti“ (*tamtéž*, 30).

Voda nás vede k reflexi nad naším původem. Lidské tělo je z větší části tvořeno vodou; mnoho civilizací v dějinách povstalo v blízkosti velkých vodních toků, které poznamenaly jejich identitu. Je velmi sugestivní přirovnání, použité na počátku Knihy Genesis, ve kterém se říká, že na počátku se duch Stvořitele „vznášel nad vodami“ (1,2).

Když myslím na její základní roli ve stvoření i v lidském rozvoji, vnímám potřebu vzdát Bohu díky za „sestru vodu“, prostou a užitečnou pro život na planetě, jako nic jiného. Z tohoto důvodu je naléhavým imperativem starat se o vodní zdroje a nádrže. Dnes více než jindy je nezbytný pohled, který přesahuje to, co je bezprostřední (srov. *Laudato si*, 36), který překračuje pouze „utilitaristické kritérium účinnosti a produktivity v zájmu individuálního zisku“ (*tamtéž*, 159). Je nutné věnovat se sdíleným projektům a konkrétním skutkům při vědomí, že je nepřipustná každá privatizace přírodního bohatství vody na úkor lidského práva přístupu k ní.

Pro nás křesťany voda představuje základní prvek očisty a života. Tady hned myslíme na křest, svátost našeho znovuzrození. Voda posvěcená Duchem je matérií, jejímž prostřednictvím nás Bůh oživil a obnovil, je požehnaným pramenem života, už nepodléhajícího smrti. Pro křesťany různých vyznání křest představuje reálný a neodvolatelný počátek života ve stále autentičtějším bratrství na cestě k plné jednotě. Ježíš ve svém veřejném působení přislíbil vodu, schopnou navždy utišit žízeň člověka (srov. *Jan* 4,14), a prorocky zvolal: „Kdo žízní, ať přijde ke mně a pije.“ (*Jan* 7,37) Jít k Ježíšovi, u něj uhasit žízeň, znamená setkat se s ním osobně jako s Pánem, z jeho slova poznat smysl života. Ať v nás silně rezonuje

ono zvolání, které pronesl na kříži: „Žízním.“ (*Jan* 19,28) Pán chce stále utišit svou žízeň, touží po lásce. Žádá od nás, abychom mu dnes dali napít v tolika žíznivých, aby nám později mohl říci: „Měl jsem žízeň, a dali jste mi napít.“ (*Mt* 25,35) Dát napít v globální vesnici neznamená pouze osobní gesta lásky, ale konkrétní volby a trvalý závazek pro zajištění primárního statku vody všem.

Rád bych také zmínil otázku moří a oceánů. Sluší se děkovat Stvořiteli za velkolepý a obdivuhodný dar velkého množství vod a všeho, co zahrnují (srov. *Gn* 1,20-21; *Žl* 146,6), a chválit ho za to, že zemi pokryl oceány (srov. *Žl* 104,6). Směrování našich myšlenek k nezměrným mořským rozlohám, k neustálému pohybu, představuje v určitém smyslu také příležitost myslet na Boha, který neustále provází své stvoření, umožňuje mu jít kupředu a udržuje ho v existenci (srov. Sv. Jan Pavel II., *Katecheze*, 7. května 1986).

Každodenní střežení tohoto nedocenitelného statku s sebou přináší nevyhnutelnou odpovědnost, skutečnou a opravdovou výzvu: vyžaduje efektivní spolupráci mezi lidmi dobré vůle při dotváření nekončícího díla Stvořitele. Bohužel, toliké vynaložené úsilí vyjde naprázdno kvůli absenci regulace a účinných kontrol, především pokud jde o ochranu mořských oblastí mimo národní hranice (srov. *Laudato si*, 174). Nesmíme dovolit, aby se moře a oceány pokryly neživotnými plochami plovoucích plastů. Také v této naléhavé situaci jsme povoláni nasazovat se s aktivní mentalitou, prosit v modlitbě, jako by všechno záleželo na Boží prozřetelnosti, a jednat, jako kdyby všechno záleželo na nás.

Modleme se tedy, aby voda nebyla znamením rozdělení mezi národy, ale znamením setkání pro lidské společenství. Modleme se, aby byl zachráněn každý, kdo se s rizikem života vydává na vlny, ve snaze dosáhnout lepší budoucnosti. Prosme Pána a žádejme to od těch, kteří vykonávají vysokou službu v politice, aby nejvíce ožehavé otázky naší doby, například ty spojené s migrací, klimatickými změnami a právem všech na užívání základních statků, byly řešeny s odpovědností, prozíravým pohledem do zítřka, s velkorysostí a v duchu spolupráce, především mezi zeměmi, které mají větší možnosti. Modleme se za ty, kdo se věnují apoštolátu na moři, za ty, kdo napomáhají reflexi nad problémy, se kterými se potýkají mořské ekosystémy, za ty, kdo přispívají k přípravě a aplikaci mezinárodních norem, týkajících se moří, chránících osoby, země, statky i přírodní zdroje – mám na mysli například rybí faunu a floru nebo korálové útesy (srov. *tamtéž*, 41) či dna oceánů – ve snaze o zajištění celistvého rozvoje, v perspektivě společného dobra celé lidské rodiny, a nikoli pouze zvláštních zájmů. Vzpomeňme také na všechny ty, kdo se nasazují při střežení mořských oblastí, ochraně oceánů a jejich biodiverzity, aby tento úkol vykonávali odpovědně a čestně.

Závěrem nám leží na srdci mladé generace a za ně se modlíme, aby rostly v poznávání a respektu společného domova a s touhou postarat se o základní statek vody ve prospěch všech. Mým přáním je, aby křesťanská společenství stále více a konkrétněji přispívala k tomu, aby se všichni mohli těšit z tohoto nepostradatelného zdroje, při pozorném respektu vůči darům obdrženým od Stvořitele, především vůči vodním tokům, mořím a oceánům.

Ve Vatikánu 1. září 2018

FRANTIŠEK